

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Karla Šimky a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobce: **Mgr. Bc. V. P., DiS.,** zast. JUDr. Martinem Hádkem, advokátem se sídlem Praha 4, Trnková 1864/22, proti žalovanému: **Náčelník Generálního štábu Armády České republiky,** se sídlem Praha 6, Vítězné náměstí 5, adresa pro doručování: Sekce právní Ministerstva obrany, Odbor pro právní zastupování, náměstí Svobody 471, Praha 6, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 10. 2014, č. j. 1794-2/2014-1304, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 20. 7. 2017, č. j. 9 Ad 23/2014 – 35,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

Odůvodnění:

[1] Včas podanou kasační stížností žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“) ze dne 20. 7. 2017, č. j. 9 Ad 23/2014 – 35, (dále jen „napadený rozsudek“), jímž byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí náčelníka Generálního štábu Armády České republiky ze dne 7. 10. 2014, č. j. 1794-2/2014-1304 (dále jen „napadené rozhodnutí“). Tímto rozhodnutím bylo zamítnuto stěžovatelovo odvolání a potvrzeno rozhodnutí zástupce náčelníka Generálního štábu – ředitele Společného operačního centra Ministerstva obrany ze dne 16. 6. (poznámka soudu -

v záhlaví rozhodnutí žalovaného nesprávně uvedeno „ze dne 16. května“) 2014, č. j. 13/33/87/15/2014-1160 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“).

[2] Prvostupňovým rozhodnutím bylo vysloveno, že stěžovatel „*nemá nárok na náhradu za škodu na zdraví, která mu vznikla při úrazu, který utrpěl v době osobního volna dne 1. 10. 2013 v klubu N2 na základně KAIA (Afgánská islámská republika)*“. Úraz spočíval v ruptuře Achillovy šlachy pravé dolní končetiny. Rozhodnutí se opíralo o protokol o úrazu, podle něhož k úrazu došlo při tanci. Zpochybnění protokolu stěžovatelem, který následně tvrdil, že úraz utrpěl při odchodu z klubu, a že měl návaznost na jeho předchozí poškození Achillovy šlachy, k němuž došlo při výkonu služby dne 2. 8. 2013, bylo označeno za účelové. Bylo totiž vyvráceno protokolem ošetřujícího lékaře mjr. MUDr. D. a svědeckými výpověďmi. Žalovaný v napadeném rozhodnutí o odvolání podrobněji popsal skutková zjištění a dospěl k shodnému závěru o úrazovém ději. Poukázal na protokol o úrazu, výpovědi svědků rtn. J. S. a des. P. Ř., a jako listinnými důkazy se zabýval lékařskými zprávami včetně zprávy lékaře ÚNV mjr. MUDr. J., který predispozici úrazu nemohl jednoznačně potvrdit ani vyvrátit. Význam drobného poranění ze dne 2. 8. 2013 nebyl prokázán a chování stěžovatele, který v mezidobí mezi úrazy nevyhledal lékaře, ač by k tomu byl podle služebních předpisů při potížích povinen, tomu rovněž nasvědčuje. Žalovaný také nepřisvědčil stěžovatelovu tvrzení, že při zahraniční misi je nepřetržitě ve službě a že jakýkoliv úraz je úrazem služebním.

[3] Městský soud v napadeném rozsudku shrnul skutečnosti zjištěné k úrazovému ději (obsah protokolu o úrazu a záznamu o úrazu, protokoly o výpovědích svědků rtn. J. S. a des. P. Ř., úřední záznam vyjádření por. Mgr. J. D., vyjádření žalobce, a vyjádření mjr. MUDr. J.) a dospěl k závěru, že všechny byly žalovaným řádně hodnoceny. Spojitost mezi úrazem ze dne 2. 8. 2013 a úrazem ze dne 1. 10. 2013 nebyla prokázána, a za situace, kdy odborník z oboru ortopedie nedokázal určit možnost souvislosti, byl znalecký posudek nadbytečný. Vyloučení tvrzené souvislosti navíc nasvědčoval bezproblémový výkon služby i aktivity spojené se zvyšováním tělesné kondice v době po prvním úraze. Městský soud nepřisvědčil ani žalobní námitce, podle níž je nutno jakékoliv zranění v době zahraniční mise považovat za škodu vzniklou při výkonu služby.

[4] Stěžovatel tento rozsudek napadl kasační stížností výslovně z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Je názoru, že napadené rozhodnutí nemělo oporu ve skutkových zjištěních, a proto je měl městský soud zrušit. Stěžovatel dne 1. 10. 2013 utrpěl úraz – rupturu Achillovy šlachy v době osobního volna při odchodu z klubu. Již dříve dne 2. 8. 2013 utrpěl při pěší patrole úraz – podvrtnutí pravé dolní končetiny v oblasti hlezna. Služební orgán se v řízení o náhradě škody spokojil pouze s vyjádřením lékařů, že úraz je typický pro taneční aktivitu, aniž se vypořádal s možnou souvislostí s předchozím úrazem a s vyjádřením MUDr. J., podle něhož nelze vyloučit souvislost mezi oběma úrazy; pochybnost přitom bylo možné odstranit znaleckým posudkem. Žalovaný se nevypořádal ani s nejasnou důkazní situací, ani s nejasnou právní otázkou. Městský soud bez dalšího převzal názor služebních orgánů na skutkový děj, aniž se sám pokusil do problému proniknout a posoudit jej objektivně. Stejně tak převzal extenzivní výklad § 40a zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o vojácích z povolání“). Stěžovatel má za to, že s ohledem na specifické podmínky výkonu služby v zahraničních misích na

nebezpečných místech by měl být zákon vykládán vstřícněji vůči vojákům tam službu konajícím. Z těchto důvodů navrhuje zrušení napadeného rozsudku městského soudu a vrácení věci tomuto soudu k dalšímu řízení.

[5] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti navrhl její zamítnutí. V řízení byl dostatečně zjištěn skutkový stav. Znalecký posudek z oboru zdravotnictví, odvětví ortopedie stěžovatel v řízení nepředložil, a dokonce jeho obstarání ani nenavrhoval. Přitom byl řádně poučen o svých právech včetně možnosti navrhování důkazů. Služební orgány nepovažovaly opatření znaleckého posudku za potřebné. K námitce, že veškeré úrazy, které se stanou v průběhu zahraniční mise, by měly být považovány za služební, uvedl, že to odporuje právnímu předpisu, což řádně vysvětlil ve svém rozhodnutí, a totéž učinil i městský soud.

[6] Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti, přičemž zjistil, že je podána osobou k tomu oprávněnou a řádně zastoupenou, a má předepsané náležitosti.

[7] Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů; zkoumal při tom také, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.). Stěžovatel sice výslovně označil kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., napadenému rozsudku však vytýká i nezákonnost spočívající v nesprávném právním posouzení věci ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[8] Právě tento kasační důvod je třeba v daném případě posoudit přednostně. Pokud by totiž městský soud nesprávně posoudil rozhodnou právní otázku rozsahu odškodnění, a pokud by kasační soud přisvědčil stěžovatelovu názoru, že odškodněn má být každý úraz, který voják utrpěl na zahraniční misi, stal by se zcela nerozhodným úrazový děj, vůči jehož objasnění směřují další kasační námitky.

[9] Podle § 115 odst. 1 zákona o vojácích z povolání stát odpovídá za škodu na zdraví, kterou voják utrpěl při výkonu služby, v přímé souvislosti s ním nebo pro výkon služby (služební úraz). Náhradu škody vojákovi, který utrpěl služební úraz, poskytne stát v rozsahu své odpovědnosti podle § 116 téhož zákona. Podle § 24 odst. 1 zákona o vojácích z povolání se výkonem služby rozumí plnění služebních povinností podle služebního zařazení a podle rozkazů nadřízeného, případně podle odst. 2 téhož ustanovení lze za výkon služby uznat činnost konanou z vlastní iniciativy ve prospěch ozbrojených sil, není-li k ní třeba zvláštního oprávnění a není-li konána proti výslovnému zákazu nadřízeného. Služba v zahraničí má svou zvláštní úpravu, přičemž se na vojáky, kteří konají službu v zahraničí, vztahují ustanovení tohoto zákona, není-li dále stanoveno jinak (§ 40 zákona o vojácích z povolání). Podle § 40a odst. 1 zákona o vojácích z povolání se zahraniční operací rozumí výkon služby mimo území České republiky, během kterého voják plní úkoly ozbrojených sil podle zvláštního právního předpisu. Tím je zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, který v § 10 vymezuje mezinárodní spolupráci s cizími ozbrojenými silami a účast na vojenských a jiných operacích. Pojem „výkon služby“ užitý ve stěžovatelem poukazovaném ustanovení § 40a zákona o vojácích z povolání zde nemá výslovně ani odkazem na jiný předpis určen jiný obsah, než jak je

definován v § 24 téhož zákona. Nic takového neplyne ani z platových předpisů, z nichž podrobně citoval v napadeném rozsudku městský soud. Zákon o vojácích z povolání právě pro potřeby řízení o odpovědnosti státu za škody pak definuje v § 128 co se rozumí přímou souvislostí s výkonem služby. Považuje za ni úkony potřebné k výkonu služby a úkony během výkonu služby obvyklé nebo nutné před počátkem služby nebo po jejím skončení. Z těchto úkonů výslovně vylučuje cestu k výkonu služby a zpět, stravování, ošetření, popřípadě vyšetření ve zdravotnickém zařízení a cestu k nim a zpět, nekoná-li se ve vojenském objektu. Toto ustanovení definuje, i co se rozumí cestou k výkonu služby a zpět, a případy, kdy ji lze považovat za úkon s výkonem služby souvisící. Na základě těchto ustanovení (§ 24 a § 128) nelze dospět k závěru, že stát odpovídá za jakýkoliv úraz utrpěný v době zahraniční mise; odpovídá jen za úraz utrpěný při výkonu služby a v souvislosti s výkonem služby, tak jak jsou v zákoně o vojácích z povolání vymezeny. Městský soud posoudil právní otázku správně. Domnívá-li se stěžovatel, že s ohledem na náročnost služby v zahraničí by měl být zákon vykládán vstřícněji vůči vojákům, neposkytuje k tomu zákon žádný prostor. Bylo věcí zákonodárce, do jaké míry zohlední náročnost zahraničních operací, a nezbývá než konstatovat, že v daném směru tak příznivěji neučinil.

[10] Je tedy třeba vždy zkoumat, zda se jednalo o úraz, k němuž došlo při výkonu služby, v souvislosti s ní, nebo pro její výkon. Posuzování podmínek náhrady škody se děje v řízení ve věcech služebního poměru podle § 145 odst. 1 písm. c) zákona o vojácích z povolání, přičemž nestanoví-li tento zákon jinak, platí pro takové řízení správní řád (§ 144).

[11] Mezi účastníky soudního řízení není sporné, že k úrazu došlo v době osobního volna stanoveného rozkazem nadřízeného, a že se stěžovatel v době úrazu zdržoval v klubu N2 na základně KAIA v Afgánské islámské republice. K úrazovému ději obsahuje spis následující důkazy. V protokolu o úrazu s datem 2. 10. 2013 je lékařem mjr. D. uvedeno v části „výpověď zraněného“, že k úrazu došlo 1. října 2013 cca ve 22.00 hod. při prudkém torzním pohybu, v části lékařského nálezu, že zraněný utrpěl dne 1. 10. 2013 úplnou rupturu Achillovy šlachy vpravo a dne 2. 10. 2013 byl operován, na druhé straně protokolu je záznam sdělení svědka rtn. S. s datem 8. 10. 2013, v němž je uvedeno, že k události došlo 1. 10. 2013 v baru N2 při tanci nešťastnou náhodou, a s datem 9. 10. 2013 následuje posouzení události velitelem jednotky a velitelem útvaru, přičemž úrazový děj je popsán tak, že k úrazu došlo při tanci v době osobního volna. Ve spise jsou založeny dva protokoly o výpovědích svědků rtn. S. a des. Ř. slyšených vyšetřujícím orgánem vojenského útvaru dne 8. 10. 2013. Oba po poučení obdobně uvedli, že byli přítomni v baru N2 na základně KAIA večer dne 1. 10. 2013, přičemž si všimli, že por. Mgr. P. se při tanci chytil za nohu a začal kulhat. V záznamu o úrazu ze dne 9. 10. 2013 je úraz popsán shodně, záznam je podepsán svědkem S. a velitelem jednotky. Stěžovatel do protokolu o své výpovědi dne 10. 3. 2014 uvedl, že dne 1. 10. 2013 byl přítomen v době svého volna v klubu N2 na hudební produkci, kterou poslouchal a při níž též tančil. Kolem 22.00 hod. mínil odejít z klubu, aby mohl telefonovat manželce, přičemž při zrychlení kroku přidal na razanci chůze a ucítil škubnutí v hleznu pravé nohy a tupou bolest; proto ihned vyhledal lékaře. Popsal průběh léčení a nakonec uvedl, že se domnívá, že tento jeho úraz měl souvislost s předchozím úrazem ze dne 2. 8. 2013. Tehdy při patrole ucítil při šlápnutí do výmolu bolest v pravém hleznu, navštívil lékaře, který mu předepsal den úlev a léčivou

mast. Občasné pobolívání ho neomezovalo ve službě, až dne 1. 10. 2013 při zvyšování fyzické kondice rovněž ucítil bolest na zadní straně pravého hlezna, pro kterou nemohl pokračovat v běhu. Při této aktivitě byl přítomen por. D. Tento protokol byl označen za žádost o náhradu škody. V dalším řízení byl telefonicky kontaktován por. D. a potvrdil, že si por. Mgr. P. při běhu dne 1. 10. 2013 stěžoval na bolest v oblasti pravého hlezna, kvůli níž změnili trénink. V řízení byla se souhlasem stěžovatele opatřena jeho zdravotní dokumentace, z níž je patrný záznam ze dne 3. 8. 2013 o šlápnutí do díry v terénu s bolestivostí paty označené jako „lehké natažení pr. Achil. šlachy“. Kromě záznamů a protokolů o úraze, k němuž došlo 1. 10. 2013, je tento popsán ve zprávě VRÚ Slapy ze dne 13. 3. 2014, přičemž k přijetí do léčení je uvedeno, že pacient utrpěl dne 1. 10. 2013 úraz při volnočasové aktivitě, kdy při výskoku ucítil prudkou bolest (...); dále je popsán průběh léčby. Ve zprávě o ambulantním vyšetření v Ústřední vojenské nemocnici, ambulance ortopedie a traumatologie (mjr. MUDr. Z. J.), ze dne 26. 3. 2014 je uvedeno, že „predispozici pro pozdější rupturu AŠ (1. 10.) úrazem ze dne 3. 8. nelze jednoznačně potvrdit ani vyvrátit, ruptura AŠ totiž spontánně při odrazu u zdravé šlachy zpravidla nepraská.“ MUDr. Č., který byl lékařem u jednotky v Lógaru od března do října 2013, uvedl do úředního záznamu, že se nemůže vyjádřit k následkům úrazu stěžovatele ze dne 2. 8. 2013 nad rámec zdravotní dokumentace, pokud vyjma dne 3. 8. 2013 ten lékaře nenavštívil, což by měl učinit v případě jakýchkoliv dalších potíží. Stěžovatel se v protokolu o ústním jednání ze dne 29. 5. 2014 plně odvolal na své vyjádření ze dne 10. 3. 2014 a zopakoval průběh svého úrazu ze dne 2. 8. 2013, průběh výkonu služby po tomto datu a k protokolu o úrazu uvedl, že nesouhlasí se závěrem, že k úrazu ze dne 1. 10. 2013 došlo při tanci, neboť se tak stalo při odchodu z baru.

[12] Stěžovatel namítá, že žalovaný neměl pro své rozhodnutí dostatek podkladů, a že proto měl městský soud jeho rozhodnutí zrušit. O náhradě škody se rozhoduje ve správním řízení. Podle § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, je správní orgán povinen postupovat tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Podle § 51 správního řádu lze k provedení důkazu užít všech důkazních prostředků, které jsou vhodné ke zjištění stavu věci, a které nejsou získány nebo provedeny v rozporu s právními předpisy. V daném případě to byl protokol a záznam o úraze, přičemž úrazový děj byl potvrzen dvěma svědky přítomnými na místě úrazu. Do protokolu o úrazu sepsaného dne 2. 10. 2013 uvedl ošetřující lékař, že k úrazu došlo při prudkém torzním pohybu, aniž by v tuto dobu mohl danou informaci získat jiným způsobem než od stěžovatele. Za dané situace lze považovat závěr žalovaného o tom, že k úrazu došlo v době osobního volna a při volnočasové aktivitě (tanci), za dostatečně důkazně podložený. Sám stěžovatel uvedl odlišnou příčinu úrazu poprvé až dne 10. 3. 2014, přičemž současně upozornil i na možnou souvislost s předchozím úrazem, který by charakter služebního úrazu měl.

[13] Zbývá tedy posoudit, zda žalovaný měl doplnit dokazování o znalecký posudek, jímž by byla podložena (či vyvrácena) predispozice úrazu ze dne 1. 10. 2013 úrazem (podvrtnutím hlezna téže končetiny), k němuž došlo dne 2. 8. 2013. Předně je třeba poukázat na skutečnost, že ze stávajícího dokazování jednoznačně plynulo, že v případě prvního úrazu se jednalo o drobný úraz, který po krátké léčbě nezpůsoboval stěžovateli problémy, které by mu bránily ve výkonu služby, a pro které by vyhledal lékaře. Stejně tak měl žalovaný za dostatečně prokázané, že ke druhému úrazu došlo při výjimečné fyzické aktivitě neslužebního charakteru. Zpráva lékaře mjr. MUDr. J. o nemožnosti

potvrzení či vyvrácení spojitosti mezi oběma úrazy zjevně vychází z tvrzení stěžovatele, neboť uzavírá, že k ruptuře Achillovy šlachy při spontánním odrazu obvykle nedochází. Tato zpráva nebyla pro žalovaného důkazem vyvracejícím výsledky stávajícího dokazování. Žalovaný měl pro své rozhodnutí dostatečně zjištěn skutkový stav a správní rozhodnutí obou stupňů z něho vycházejí. Stěžovatel v průběhu správního řízení nepředložil znalecký posudek, kterým by bylo vyvráceno, že jeho úraz ze dne 1. 10. 2013 není úrazem, který je možno považovat za úraz vzniklý při výkonu služby nebo v souvislosti s ním. Provedení takového znaleckého posudku ani nenavrhoval, stejně tak jako nenavrhoval ani provedení dalších důkazů, které by výsledky dokazování zpochybnily či vyvrátily. Žalovaný proto nebyl povinen hodnotit potřebu provedení znaleckého posudku.

[14] Dokazování provedené ve správním řízení bylo dostatečné pro posouzení žádosti a zjištěný skutkový stav byl oporou pro vydaná rozhodnutí. Městský soud proto neměl důvod zrušit rozhodnutí žalovaného pro nedostatek skutkových zjištění. Vytýká-li stěžovatel městskému soudu nedostatek snahy o vlastní posouzení věci, je třeba poukázat na ustanovení § 75 odst. 2 s. ř. s., podle něhož je soud oprávněn a povinen zkoumat napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů, a podle odst. 1 téhož ustanovení na základě skutkového a právního stavu, který existoval v době rozhodování správního orgánu. Městský soud sice může provádět dokazování (§ 52 odst. 1 s. ř. s.), to však činí pouze za situace, že pro vlastní posouzení věci potřebuje zopakovat některý z důkazů provedených ve správním řízení, či že je nezbytné dokazování doplnit. Zde je třeba připomenout, že městskému soudu nebyl předložen důkaz, který by bylo namístě v soudním řízení provést.

[15] Nejvyšší správní soud tak dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, neboť nejsou naplněny kasační důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b) s. ř. s., a neshledal ani žádný důvod, pro který by napadený rozsudek měl zrušit nad jejich rámec podle § 109 odst. 3, 4 s. ř. s. Proto kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 in fine s. ř. s.). O věci přitom rozhodoval bez jednání podle § 109 odst. 2 s. ř. s.

[16] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení, které mu vznikly. Žalovanému, který by jinak měl právo na náhradu nákladů řízení, nevznikly žádné náklady přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti, a proto mu Nejvyšší správní soud žádnou náhradu nákladů nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. ledna 2018

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu